

Servei d'Immersiò i Acolliment Lingüístics
Abril de 2016

CICLE DE CONFERÈNCIES: EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

1. Competència lingüística: l'expressió escrita

2. Ensenyar a escriure a de les matèries

3. El procés de composició escrita

4. Escriptura i reflexió sobre la llengua

5. Escriptura creativa. La literatura com a model

6. Posem-nos d'acord: les línies de centre

Servei d'Immersiò i Acolliment Lingüístics
Abril de 2016

Conferència 4

ESCRITURA I REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA

Un camí de doble sentit

Educació secundària obligatòria

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua

2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?
3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi
4. Quines metodologies. Què i com ensenyem?
5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques
6. Per acabar...

L'escritura i la reflexió sobre la llengua

Per què ensenyem gramàtica als alumnes?

Com poden utilitzar aquests aprenentatges per millorar l'escritura a les matèries?

Quines metodologies ens poden ajudar a integrar escritura i gramàtica?

Què cal ensenyar per millorar la competència escrita dels aprenents?

Com viuen els alumnes l'aprenentatge de la gramàtica? El veuen útil?

Per què ensenyem
gramàtica als alumnes?

Millorar les habilitats discursives
dels aprenents

Desenvolupar una consciència
de la llengua que en millori l'ús

Per què ensenyem
gramàtica als alumnes?

Millorar les habilitats discursives dels
aprenents

Han de poder fer un ús **sofisticat** i **creatiu** de la llengua per expressar i **escriure** tot allò que necessiten comunicar.

En el seu projecte de vida personal, acadèmic i professional

“Quan jo utilitzo una paraula, va dir Humpty Dumpty, aquesta significa justament allò que jo vull que signifiqui –ni més ni menys”.

Lewis Carrol
Alícia al país de les meravelles

Per què ensenyem
gramàtica als alumnes?

Desenvolupar una consciència
de la llengua que en millori l'ús

Desenvolupar la consciència de la llengua

Tots els parlants tenim un **coneixement** sobre la llengua que es manifesta en l'**ús** i en el **control** que exercim sobre l'activitat lingüística, com l'elecció de paraules o les estructures adequades a cada situació o la correcció dels propis errors.

(Camps & Duran)

Coneixement

Conscient

Coneixement intuïtiu,
inconscient
Funcional
IMPLÍCIT

Els alumnes (com tot
parlant) saben gramàtica de
manera intuïtiva

Apliquen aquesta gramàtica
que saben en les seves
produccions orals i escrites

Però per millorar les
seves habilitats
discursives necessiten
tenir accés a un
coneixement conscient
de la gramàtica.

Incidir en la gramàtica per millorar els escrits

La gramàtica proporciona la matèria primera del text.

No n'hi ha prou amb la gramàtica intuïtiva per produir textos de qualitat.

Treballar el coneixement gramatical de manera explícita ajuda a millorar les produccions dels alumnes.

Coneixement intuïtiu,
inconscient
Funcional
IMPLÍCIT

Coneixement analític,
conscient
Reflexiu
EXPLÍCIT

Per fomentar la consciència de la llengua cal promoure el coneixement **conscient** i **reflexiu del codi**.

Com t'ho
podria dir?

Quines formes
lingüístiques cal que
utilitzi per expressar
el que et vull dir?

Com s'expressen
gramaticalment
aquests
significats?

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua
- 2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?**
3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi
4. Quines metodologies. Què i com ensenyem?
5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques
6. Per acabar...

Els alumnes utilitzen els coneixements de gramàtica per escriure bons textos?

(Els alumnes) ¿Estableixen aquest pont entre gramàtica implícita i gramàtica explícita per reflexionar sobre el llenguatge, per tenir accés a un coneixement construït i compartit i ser capaços d'utilitzar-lo per millorar els usos en les llengües que utilitzen?

O bé, el sentit de l'aprenentatge de la gramàtica **segueix sent un misteri** per als alumnes, deslligat de qualsevol relació amb allò que es considera útil i indispensable o motivador?

(Milian i Camps)

Sóc el monstre
de la gramàtica

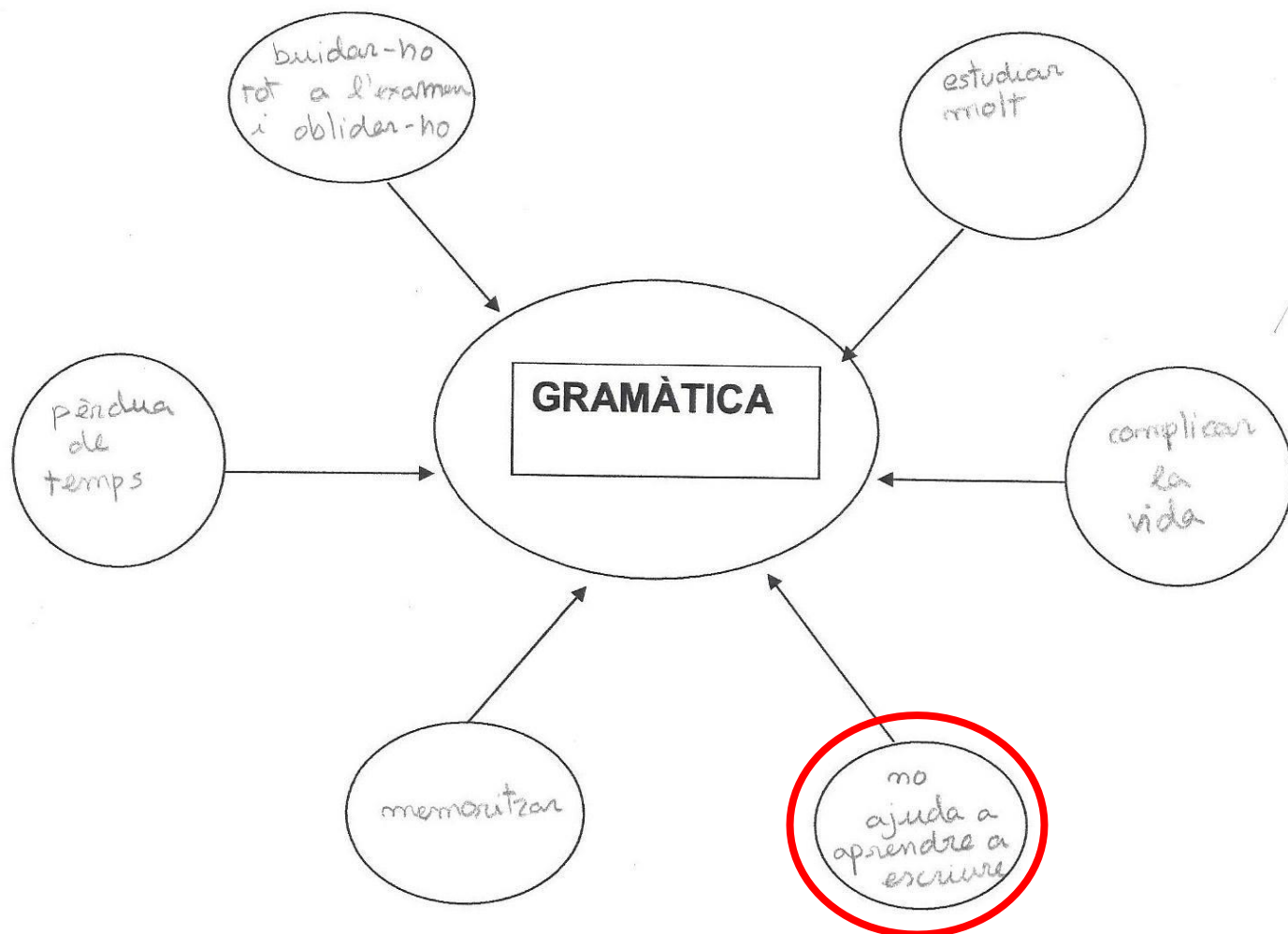
Imatge: Josep Ma Llovera Pérez

Què en diuen els alumnes?

Què diuen els alumnes sobre la gramàtica?

“Quan sents la paraula **gramàtica**, què sents, en què penses?”

Mostra feta a 100 alumnes de 1r. 2n. 3r. ESO feta pel CESIRE
Instituts participants:
Montserrat (Barcelona)
El Castell (Esparreguera)
Sentmenat (Sentmenat)

Observem les respostes

Quina percepció?

Avorriment, pèrdua de temps, fer sempre el mateix, mal de cap, nervis, imposició, dificultat, esforç, poc útil, poc interessant, poc útil, difícil, com no ho tindrà

Percepció d'avorriment i no notoria

“C...”
“Pal de classe...” “Canses de dormir!”

On?

Associació exclusiva amb les classes de llengua

“Classe de llengua” “La m'ei” “Copiar”

Quina funcionalitat?

Per escriure textos ben escrits, fer menys faltes, poc clara

“Innecessari”

Quins continguts?

Conceptes, ortografia, faltes, paraules, verbs, conjuncions, preposicions, adverbis, entenuació, noms, ortografia

Atenció a la forma

“Monotemàtics”

L'ensenyament de la gramàtica **s'ha identificat amb l'ensenyament de les formes gramaticals** i n'ha subordinat el significat gramatical.

Aquesta situació ha provocat desinterès i manca de motivació en els estudiants, perquè no proporciona les condicions necessàries per a l'adquisició de la competència comunicativa i no aconsegueix uns efectes pràctics immediats en l'aprenentatge de la llengua.

(W. Littlewood)

imatge: Josep Ma Llovera Pérez

Com podem fer petit el fantasma?

Com poden percebre que la gramàtica els **és útil** per resoldre situacions comunicatives en general i en concret d'escriptura?

Hem d'anar canviant la percepció

Quin enfocament de la gramàtica els ajudaria?

Què en diu
la recerca?

Els enfocaments més freqüents

Enfocament formal

Gramàtica explícita

- ❑ Els elements gramaticals tenen la màxima atenció.
- ❑ Es treballen des de la forma i la seva descripció.
- ❑ S'exerciten de manera descontextualitzada.

Molt present a les aules

Enfocament comunicatiu

Gramàtica implícita

- ❑ Els elements gramaticals s'aprenen fent servir la llengua.
- ❑ No cal treballar explícitament la gramàtica.

Present a les aules en tasques que giren només al voltant de la producció

Quins problemes presenten?

FORMAL

- ❑ L'aprenentatge mecànic s'oblida ràpidament: l'ensenyament explícit de la gramàtica, per si sol, no en garanteix la interiorització ni la utilització posterior.
- ❑ No s'aplica i no s'utilitza a la pràctica: els coneixements gramaticals aïllats no garanteixen el coneixement implícit.

COMUNICATIU

- ❑ L'enfocament comunicatiu de la llengua, per si sol, no assegura l'ús adequat i correcte dels coneixements gramaticals.
- ❑ No genera necessàriament coneixement explícit.

Quin enfocament es recomana?

Gramàtica
implícita

Reflexió
lingüística

Gramàtica
explícita

Integració de la
gramàtica
explícita dins
l'enfocament
comunicatiu

Aprenentatge d'elements gramaticals que necessiten dominar per a la producció escrita d'un gènere textual concret

Quin ensenyament
aprenentatge de la
gramàtica explícita
caldrà fer?

Una visió àmplia ajudaria
l'alumne a percebre la
gramàtica com una caixa
d'eines que els permetria
construir significats
adequats, rics, sofisticats i
creatius.

Què significa?

Enfocament
semàntic

L'atenció al **significat** ajuda
a interioritzar-ne l'ús!

No va venir

He didn't come

Els morfemes verbals de persona i els pronoms personals ens assenyalen els participants en el discurs.

El codi lingüístic del català i castellà permeten l'elisió del subjecte. I l'anglès?

Què significa?

Enfocament
semàntic

Descripció i aprenentatge memorístic dels modes verbals o visualització de significats?

Vull viure en una masia
que **és** lluny del poble.

Indica existència, certesa

Vull viure en una masia
que **sigui** lluny del poble.

Indica hipòtesi, incertesa

Què significa?

Enfocament
semàntic

El llenguatge està basat en significats i els elements del codi donen visibilitat a aquests significats.

Els aprenents, doncs, han de conèixer (*interioritzar*) aquests significats per poder-se comunicar bé.

(Wilkins)

Quan i com ho
utilitzo?

Enfocament
modal

La meva relació amb els fets:

em mostro, m'amago, la culpa és del gerro!

He trencat el gerro!

S'ha trencat el gerro!

El gerro s'ha trencat!

Els elements lingüístics m'ajuden!
Elements que marquen la impersonalitat
Agents actius o passius

Quan i com ho
utilitzo?

Enfocament
modal

L'emissor d'un enunciat sempre manté una posició respecte al que diu, respecte al seu receptor o respecte a l'acte mateix de dir alguna cosa.

La manifestació d'aquesta actitud es realitza mitjançant una gamma variada de recursos lingüístics...

M. Conca (et alt.)

Què demana aquest context?

Enfocament comunicatiu

Què demana un text argumentatiu?

AUTOCORRECCIÓ TEXT ARGUMENTATIU F451

RECORDEM LA DEFINICIÓ I LES CARACTERÍSTIQUES

Activitats: Busca i marca en el text que has escrit els elements i les característiques del text argumentatiu. Utilitza colors diferents i escriu una llegenda codificant-los. Després fes una valoració qualitativa i quantitativa de text argumentatiu que has elaborat.

DEFINICIÓ i CARACTERÍSTIQUES

tipus de text en què l'emissor vol demostrar i argumentar una tesi. És a dir una idea que ell té i vol defensar o demostrar aportant idees, fets o exemples que ho demostrin. Són textos argumentatius les opinions, les crítiques artístiques les defenses o acusacions sobre un tema.

- Predomina la primera persona gramatical. És l'emissor qui parla. 1/1
SI.
- Ús dels verbs tipus : dir, creure, pensar, opinar... 0,8/1
SI. Però no tants.
- Ús de conjuncions consecutives (doncs, per tant, en conseqüència, Així, ...) 0,7/1
adversatives (però, sinó, tanmateix...) continuatives (i encara, a més, d'altra banda, fins i tot...)
Pocs, però sí.
- Han d'estar ben estructurats, en funció de les idees que exposen, en paràgrafs que condueixin al lector a la conclusió final. 1/1
Si que hi és.
- Ús de connectors 0,3/1
CONNECTORS PER INICIAR
Parlarem de
Per començar
En primer lloc
CONNECTORS PER CONTINUAR
En segon lloc
És més
A més a més
El següent
Insisteixo en
Com ja he dit
CONNECTORS PER CONCLoure
Finalment
Per acabar
Resumint
Per tant
Per la qual cosa
En síntesi
En poques paraules

quasi no hi ha connectors.

$$\frac{4,8}{6} = 0,8$$

En aquest text hi apareix clarament una tesi. A més a més el text està escrit en primera persona i utilitza verbs de pensament. També hi ha una bona estructura i presentació en cada paràgraf hi ha una idea principal. El que falta en aquest text són connexions i l'ús de

● estructura del text.

INTRODUCCIÓ

Temàtica 2.

La novel·la de ciència-ficció, Fahrenheit 451, retrata un món dirigit per uns quants homes sense escrúpols que, per tal de mantenir el seu poder, utilitzen estratègies d'alienació i manipulació camuflades en el dia a dia de les persones.

Parlarem de la manipulació del govern,

En aquesta novel·la podem observar com es viu en una societat on els qui manen controlen les ments de quasi tots els habitants. Aquests, no són conscients de que res del que fan és perquè realment ells ho creguin o ho decideixin per ells sols, sinó que és la gent que està al poder la que els manipula utilitzant els mitjans de comunicació per fer-los més estúpids, incultes, ignorants, mandrosos, dependents a aquest sistema, etc.

En primer lloc comencem parlant d'

Aquesta societat que ens presenta el llibre hi ha tot de missatges subliminals que fan que la gent acabi sent d'aquesta manera, sense criteri, com motllos. Ja que crec que en el llibre es pot veure perfectament com la Millie no té cap mena de personalitat, és una dona que només creu en la seva família, ella pensa que la família l'estima i la coneix més que cap altre amic o conegut real. I el pitjor de tot és que ella no és l'única que pensa així ja que en la novel·la podem observar com les seves amigues actuen, pensen, creuen, diuen i veuen el mateix.

En segon lloc heig de dir que

La pitjor manera d'enganyar a la gent, segons el meu criteri, és fent que la gent deixi, de mica en mica, la lectura. La lectura d'un llibre és la eina perfecta per desenvolupar el nostre cervell, la manera genial per començar a ser capaços de saber si volem o no creure'ns el que ens diuen, entendre i preguntar-se el perquè de les coses. El llibre, a part d'això ens ensenya història, i sóc de la opinió que això significa que ens ensenya els errors dels humans que s'han anat cometent al llarg de la història. Crec que al moment que es comencen a destruir els llibres és el moment en què els humans deixen de pensar. Un llibre no és només útil quan es llegeix, també ho és quan és recordat, però, si es comencen a cremar llibres i a prohibir la lectura d'aquests, trobo que és prou difícil

En resum, crec que aquesta societat que ens presenta aquest llibre, Fahrenheit 451, no s'allunya tant de la realitat, on cada cop hi ha menys culta a la cultura, la gent es passa més hores a la televisió, on a la publicitat, les sèries i pel·lícules està ple de missatges subliminals on ens intenten implantar alguna idea, on l'agressivitat cada cop està més present en les nostres vides i una societat on cada cop depenem més de la farmacologia.

CONCLUSIÓ

Laura Farró, INS La Garriga, 4t ESO

**Què demana
aquest context?**

**Enfocament
comunicatiu**

**El treball d'escriptura
s'ha de centrar en la composició i producció de textos
de tipologies i gèneres diversos
amb els elements gramaticals que necessiten.**

Què significa?

Enfocament

VISIÓ ÀMPLIA DE LA GRAMÀTICA

**Quan i com ho
utilitzo?**

Enfocament

**CAP A UNA GRAMÀTICA MÉS PEDAGÒGICA QUE REVERTEIXI
EN LA MILLORA DE L'ESCRITURA**

**Enfocament
comunicatiu**

Els aprenents han de percebre que:

- La gramàtica es fa evident en el text com les puntades que cusen una peça de roba.
- Com en un brodat, una bona base gramatical millora la producció d'un text.

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua
2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?
- 3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi**
4. Quines metodologies. Què i com ensenyem?
5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques
6. Per acabar...

Per aprendre bé una llengua no n'hi ha prou amb usar-la en actes comunicatius, sinó que també cal una **reflexió conscient sobre la mateixa llengua.**

Wolf & Legenhausen

S'aprèn una llengua **usant-la**

L'aprenent com a comunicador

L'aprenent com a investigador

Utilitza la llengua en actes comunicatius

La llengua com a instrument d'experimentació i reflexió

Condueix a

Condueix a

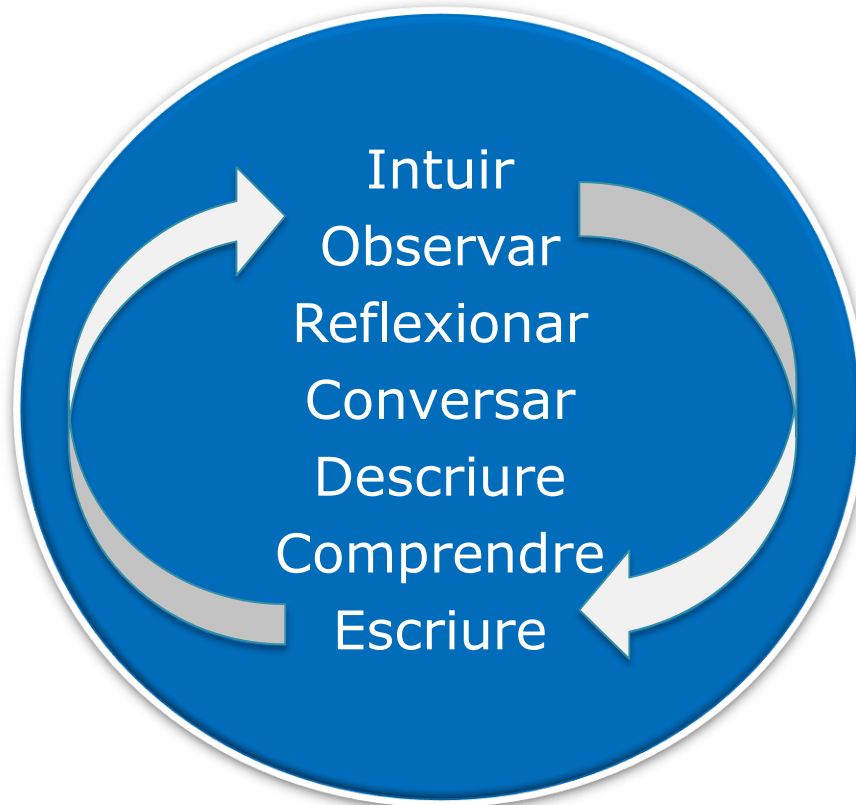
Habilitats comunicatives

Consciència lingüística

Competència en l'ús d'una llengua

L'aprenent com a comunicador i com a investigador

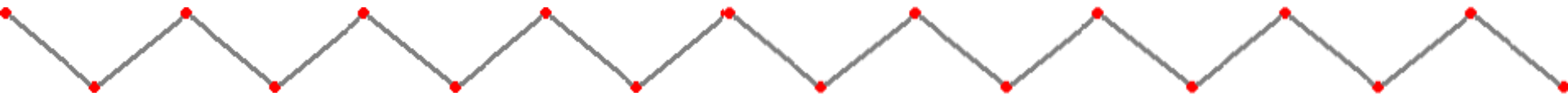
Cal fomentar l'atenció en aspectes del codi
per desenvolupar coneixement explícit...

... perquè a la llarga es converteixi en implícit
i reverteixi en una bona competència escrita.

Es tracta d'integrar en una mateixa tasca **fases comunicatives i fases cognitives** en què les fases cognitives afavoreixin l'apropiació de les unitats lingüístiques necessàries per a la consecució de l'objectiu comunicatiu (*de la tasca*)
(O. Esteve et al.)

COMPETÈNCIA METALINGÜÍSTICA

Què
significa?

Quan i
com ho
utilitzo?

Què
demana
aquest
context?

La reflexió lingüística aporta aprenentatge explícit

La competència metalingüística

És el coneixement explícit que un parlant té sobre la llengua o llengües, i les habilitats per mobilitzar-lo en funció dels diferents objectius comunicatius.

(C. Duran)

Anna Camps (UAB)

Activitat metalingüística

Implícita

Explícita

No verbalitzada

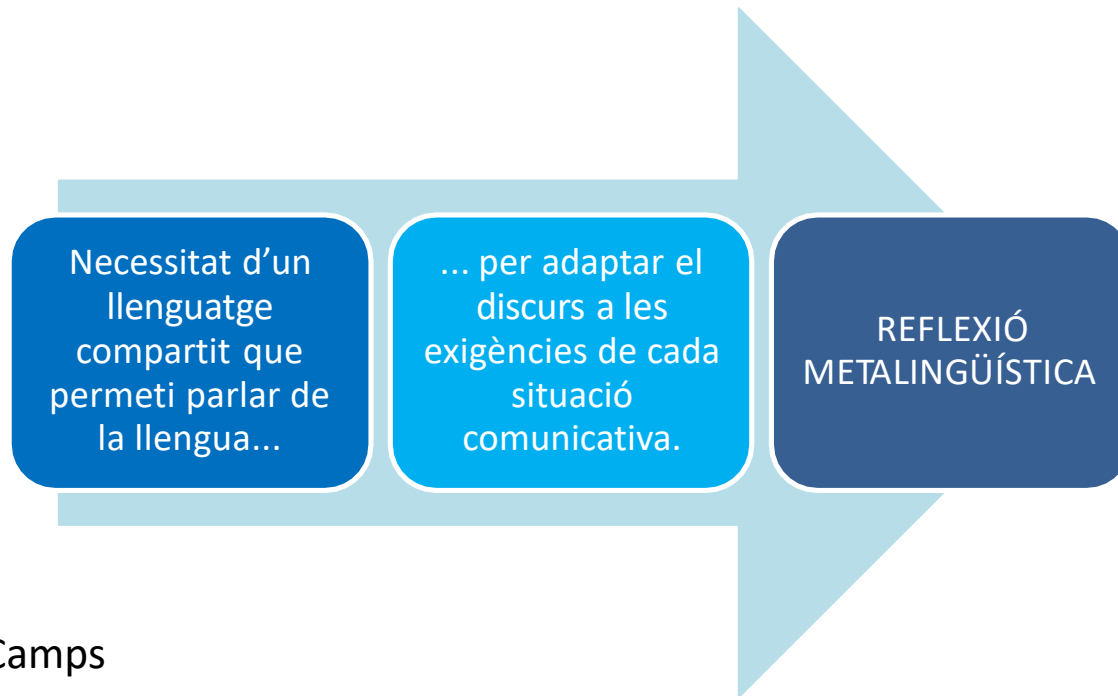
Verbalitzada

Amb llenguatge comú

Amb terminologia específica

Parlar de la llengua

- Per resoldre problemes que sorgeixen en l'ús
- Per reflexionar sobre qüestions gramaticals

Font: Anna Camps

La reflexió sobre la llengua ajudarà l'alumnat a percebre la gramàtica com una caixa d'eines que li permetrà construir significats adequats, rics, sofisticats i creatius.

El llenguatge és un instrument. Els seus conceptes són instruments (...). Penseu en els estris d'una caixa d'eines: hi trobem un martell, alicates, una serra, un tornavís, un regle, un pot de cola, cola, claus i cargols.

Wittgenstein

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua
2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?
3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi
- 4. Quines metodologies. Què i com ensenyem?**
5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques
6. Per acabar...

Hem de treballar,
doncs, la gramàtica
conjuntament amb
l'expressió escrita?

Cal completar el
treball de gramàtica
que hi ha als llibres de
text?

Què hem
d'ensenyar de
gramàtica? I
com?

I el currículum
què ens diu?

DISPOSICIONS**DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT****DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.**

La Generalitat de Catalunya, d'acord amb allò previst a l'article 131.3.c) de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, té atribuïda de potestat compartida per a l'establiment dels plans d'estudi corresponents a l'educació secundària obligatòria (ESO), incloent-hi l'ordenació curricular.

D'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, s'entén per currículum la regulació dels elements que determinen els processos d'ensenyament i aprenentatge per a cada un dels ensenyaments. El currículum de l'educació secundària obligatòria comprèn els objectius, els continguts, els mètodes pedagògics i els criteris d'avaluació, que han de permetre que els alumnes acabin l'ensenyament obligatori havent assolit les competències bàsiques que determina aquest Decret. El currículum guia les activitats educatives escolars, en concreta les intencions i proporciona guies d'acció adequades al professorat, que té la responsabilitat última a l'hora de concretar-ne l'aplicació.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que correspon al Govern de la Generalitat de Catalunya determinar el currículum per a cadascuna de les etapes i ensenyaments del sistema educatiu català, en el marc dels aspectes que garanteixen l'assoliment de les competències bàsiques, la validesa dels títols i la formació comuna regulats per les lleis.

En aquest marc, el Decret ordena el currículum per a l'educació secundària obligatòria tenint en compte els principis fonamentals següents.

En primer lloc, planteja un currículum competencial per a la millora de la qualitat de l'aprenentatge. En aquest sentit, el Decret recull i aprofita tota la reflexió pedagògica impulsada pel Departament d'Ensenyament des de l'any 2000 en l'àmbit de les competències bàsiques. Assumeix el plantejament competencial contingut en la legislació vigent i les referències internacionals de la Unió Europea, com l'Estratègia Educació i Formació 2020 (ET 2020) o la Recomanació 2006/962/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, sobre la qual es fonamenta el marc normatiu vigent. També determina que el currículum de l'educació secundària obligatòria s'ha d'orientar a l'adquisició de les competències bàsiques i ha de facilitar tant la incorporació dels alumnes als estudis posteriors i a la vida adulta com el desenvolupament de l'aprenentatge al llarg de la vida.

Aquest plantejament competencial no tan sols facilita el grau d'assoliment de les competències, sinó que també promou la notabilitat i l'excel·lència. Igualment, posa els aprenentatges en acció i dissenya un currículum aplicat. El treball per competències constitueix també un estímul metodològic per als equips docents dins els centres i afavoreix la presència dels diferents aspectes transversals del currículum.

En segon lloc, fixa com a prioritat la continuïtat formativa de tots els alumnes, per tal de fomentar que compleixin estudis postobligatoris d'acord amb els seus interessos i potencialitats en un context de permeabilitat entre les diferents opcions formatives.

En tercer lloc, determina l'orientació com una responsabilitat compartida de l'equip docent per a l'acompanyament de l'alumnat al llarg de la seva escolarització. Proposa una gestió curricular que garanteix una mirada inclusiva. Els objectius de millora educativa han de possibilitar que el màxim d'alumnes finalitzin l'ESO.

En quart lloc, el Decret estableix l'avaluació de l'alumne com una part essencial del seu procés d'aprenentatge, amb un enfocament global, continuat i integrador. Així, l'avaluació formativa adquireix un caràcter fonamental i orientador a l'hora d'analitzar, valorar i reorientar, si cal, la pràctica docent de l'etapa educativa per aconseguir els objectius d'aprenentatge que estableix el currículum. Des de l'any 2010, es realitzen proves d'avaluació diagnòstica i des de l'any 2012, proves de competències bàsiques a quart d'ESO. Aquestes proves, conjuntament amb altres eines d'avaluació dels centres, pretenen ser una eina útil per a l'alumnat, el professorat i els centres.

Finalment, aquest currículum vol incentivar el treball en equip i la coresponsabilitat de tot el professorat a l'hora de desenvolupar els projectes educatius dels centres i també esdevenir un marc de referència per a desplegaments normatius posteriors.

En aquest procés de
pràctica i ús de
l'escriptura s'ha
d'integrar la reflexió
ortogràfica i
gramatical.
(Decret 187/2015)

I el currículum
què ens diu?

Aprendre a fer textos COHESIONATS I AMB CORRECCIÓ GRAMATICAL

forma part de la competència escrita.

Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.

--	--	--

Currículum de l'educació secundària obligatòria

Àmbit de llengües

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Dimensió expressió escrita

De primer a quart

Adequació (CC5, CC19, CC22, CC23):

Registre lingüístic.

Adequació lèxica.

Sintaxi adequada a la situació comunicativa.

Coherència (CC5, CC21, CC22):

Ordenació i estructuració dels continguts.

Connectors i marcadors textuais.

Cohesió (CC5, CC22, CC23): connectors textuais, procediments per a la progressió del discurs.

Correcció (CC5, CC21, CC23):

- **Puntuació, paràgrafs.**

- **Normes ortogràfiques.**

Currículum de l'educació secundària obligatòria

Àmbit de llengües. LENGUA CATALANA I LITERATURA

Bloc transversal de coneixement de la llengua

Primer

Quart

Pragmàtica (CC19):

- Registres lingüístics segons la situació comunicativa (col·loquial, familiar, estàndard).
- Discursos narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius senzills.
- Estructura dels diferents tipus de text a partir dels paràgrafs i de la puntuació.
- Modalitats oracionals i relació amb el context.

Pragmàtica (CC19):

- Registres lingüístics segons la situació comunicativa.
- Textos narratius, descriptius, conversacionals formals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius.
- Estructura dels diferents tipus de text a partir dels paràgrafs i de la puntuació.
- Elements constitutius de la comunicació. Funcions del llenguatge.
- Modalitats oracionals i relació amb el context. L'estil directe i indirecte.

Fonètica i fonologia (CC20):

- Patrons bàsics de ritme, d'entonació i accentuació de paraules i enunciats.

Fonètica i fonologia (CC20):

- Símbols fonètics amb la pronunciació de fonemes d'especial dificultat.
- Patrons bàsics de ritme, d'entonació i accentuació de paraules i enunciats.

Lèxic i semàntica (CC21):

- Frases fetes, refranys.
- Lèxic apropiat a contextos concrets i quotidians.
- Àmbit educatiu, social i personal.
- Camps lexicosemàntics i lèxic nou.
- Mecanismes de formació de paraules (derivació, composició).
- Relacions semàntiques (polisèmia, sinonímia, antonímia, homonímia). Canvis en el significat de les paraules (eufemismes, paraules tabú).
- Estratègies digitals de cerca lèxica

Lèxic i semàntica (CC21):

- Expressions comunes, frases fetes.
- Lèxic precís i apropiat a contextos concrets i quotidians.
- Àmbit educatiu, social i personal.
- Camps lexicosemàntics i lèxic nou, especialment de l'àmbit administratiu.
- Mecanismes de formació de paraules (derivació, composició, parasíntesi, sigles, acrònims, manlleus).
- Prefixos i sufixos.
- Relacions semàntiques (polisèmia, sinonímia, antonímia, homonímia hiponímia, hiperonímia). Canvis en el significat de les paraules (metàfora, metonímia, eufemismes, paraules tabú).
- Estratègies digitals de cerca lèxica.

Morfologia i sintaxi (CC22):

- Categories gramaticals.
- Noció de sintagma.
- Funcions sintàctiques: subjecte, predicat, complement del nom, complement directe, complement indirecte, complement circumstancial.
- Elements constitutius de l'oració.
- Connectors: temporals, de lloc, d'ordre, causa i conseqüència.
- Normes ortogràfiques.
- Consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

Morfologia i sintaxi (CC22):

- Categories gramaticals.
- Funcions sintàctiques. Oració impersonal. Transformació d'estructures actives i passives.
- Oració composta coordinada i subordinada. Construcció d'infinitiu, gerundi i participi.
- Connectors per introduir un tema, relacionar idees, posar èmfasi, donar detalls, introduir conclusions, indicar causa, finalitat, condició, objecció, posicionament davant de diverses opcions.
- Elements d'estil (ús d'anàfores, eliminació de repeticions, substitucions pronominals i lèxiques).
- Normes ortogràfiques amb tot tipus d'excepcions.
- Consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

Llenguatge audiovisual (CC24): relació entre imatge, text i so. Elements bàsics.

Llenguatge audiovisual (CC23): relació entre imatge, text i so. Elements avançats.

Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CCD2)

Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CCD2)

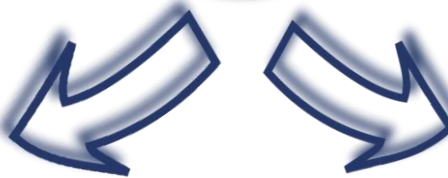
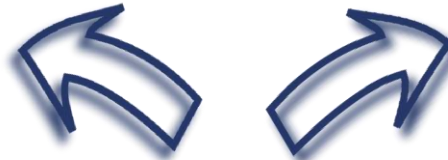
El treball de la gramàtica al servei del text i les seves propietats

Recollim per avançar

Fomentar el diàleg constructiu, la reflexió i el paper actiu de l'aprenent

Integrar la gramàtica explícita dins l'enfocament comunicatiu i el treball per tasques

Com ho podem fer?

Vetllar per un canvi en les creences dels aprenents

Desenvolupar una gramàtica més pedagògica

Fomentar el diàleg
constructiu, la reflexió i el
paper actiu de l'aprenent

**Com ho podem
fer?**

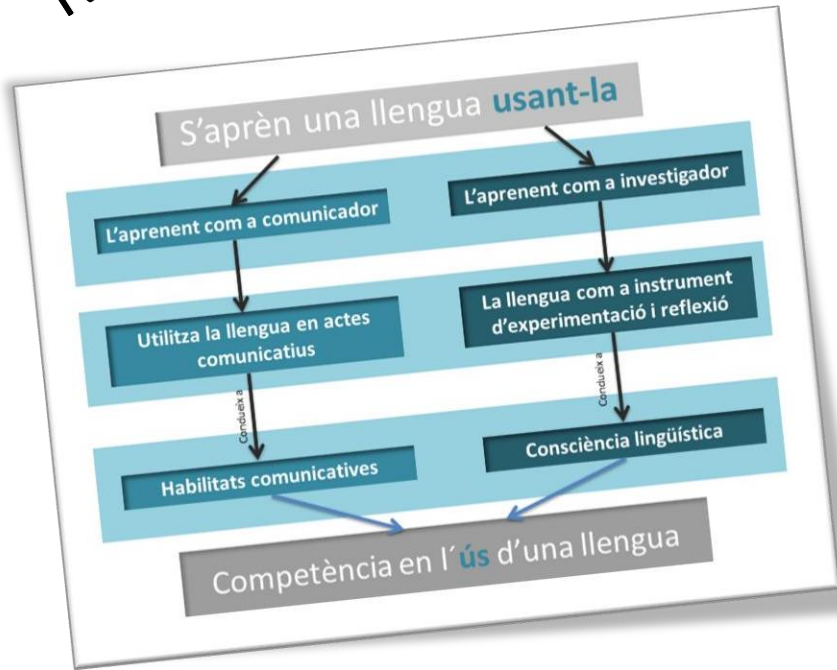
La mirada competencial al servei de l'aprenentatge de la gramàtica

<http://www.discurs.org/gente/CarmeDuran/>

“... Els programes i les orientacions curriculars plantegen una visió dels coneixements gramaticals al servei de l'ús, reconeixen la necessitat de reflexionar sobre la llengua i insisteixen en el fet que cal abandonar metodologies merament transmissives per apropar-se a **metodologies més actives que parteixin dels coneixements previs dels estudiants, que els ajudin a formular hipòtesis sobre el funcionament del codi, i que es fonamenti en la interacció**, entre iguals i amb l'expert”. Carme Duran (2010)

RECORDEM...

GRAMÀTICA

ESCRITURA

Les activitats d'escriptura, un camp adobat per a la reflexió sobre el codi

Els coneixements sobre el gènere i l'adequació es desenvolupen i creixen durant l'elaboració del discurs.

La composició escrita genera abundant activitat metalingüística en la **presa de decisions**.

Cal aprofitar aquesta oportunitat

El professor ha d'exercir un paper mediador.
S'han de generar situacions d'**escriptura col·laborativa**.
S'han de proporcionar instruments a l'alumne.

L'escriptura col·laborativa és una situació idònia

Se socialitzen el coneixement i els procediments.
El moment més fecund és la **conversa entorn de la revisió**, en la qual s'avalua, es diagnostica i es corregeix.

Font: Anna Camps

Reflexió gramatical en la fase de planificació: Què necessitarem per escriure el text?

Donar ordres:

- verbs en imperatiu
- haver de + infinitiu

*ompliu, agafeu, esmicoleu, aixafeu, remeneu, afegiu, piqueu, talleu...
Primer heu de tirar...*

Lèxic específic

*cues de llangardaix, orelles de ratolí, ales de mosca...
tros, bocí, pessic, cullerada...
cassó, bol, safata...*

Connectors de procés

primer, després, a continuació, seguidament...

Ús del pronom *hi*

afegiu-hi, poseu-hi...

Subordinades temporals

*Abans de posar... talleu-la...
Quan hagi bullit traieu-lo del foc*

Activitat
rec
e

CONTI
bruixa per fer encantens.

Reflexió gramatical en la fase de textualització: La conversa a l'aula en escriptures col·lectives

Exemples de reflexions

Repeticions d'idees:

- *Això ja ho hem dit, no cal que ho tornem a dir, oi?*

Temps verbals:

- *A veure, repassem els verbs. Abans hem dit “vam anar”, mirem si tots els verbs estan en passat.*

Precisió lèxica:

- *Va dir? De veritat que “ho va dir”? Com ho va dir? **Cridant!** Doncs en lloc de “va dir” què seria millor escriure? “**Va cridar**”*
- *Ens entendran si diem **AQÜÍFER**?*
- *Podem explicar-ho millor? Hauríem de canviar la frase?*

Frases:

- *Podríem dir el mateix però amb una frase més curta?*
- *Hi ha “molta serp”, no? Què podríem fer?*
- *Podríem dir-ho amb dues frases, cal posar-hi un punt.*

Reflexió gramatical en la fase de revisió

La recerca sobre els processos de composició escrita ha aportat també coneixements sobre les diverses manifestacions de l'activitat metalingüística, especialment els estudis sobre la revisió.

L'avaluació implica distanciar-se del text i prendre'l com un objecte de valoració.

- La **detecció** representa adonar-se de l'adequació o inadequació de la unitat considerada.
- El **diagnòstic** porta a definir el problema detectat.
- La **correcció**, a la substitució de la forma utilitzada per la que es considera més convenient.

Reviso la meva argumentació

Tema 2.

La novel·la de ciència-ficció, Fahrenheit 451, retrata un món dirigit per uns quants homes sense escrúpols que, per tal de mantenir el seu poder, utilitzen estratègies d'alienació i manipulació camuflades en el dia a dia de les persones.

Parlarem de la manipulació del govern.

En aquesta novel·la podem observar com es viu en una societat on els qui manen controlen les ments de quasi tots els habitants. Aquests no són conscients de que res del que fan és perquè realment ells ho creguin o ho decideixin per ells sols, sinó que és la gent que està al poder la que els manipula utilitzant els mitjans de comunicació per fer-los més estúpids, incultes, ignorants, mandrosos, dependents a aquest sistema, etc.

En primer lloc comencarem parlant d'

Aquesta societat que ens presenta el llibre hi ha tot de missatges subliminals que fan que la gent acabi sent d'aquesta manera, sense criteri, com motllos. Ja que crec que en el llibre es pot veure perfectament com la Millie no té cap mena de personalitat, és una dona que només creu en la seva família, ella pensa que la família l'estima i la coneix més que cap altre amic o conegut real. I el pitjor de tot és que ella no és l'única que pensa així ja que en la novel·la podem observar com les seves amigues actuen, pensen, creuen, diuen i veuen el mateix.

En segon lloc haig de dir que,

La pitjor manera d'enganyar a la gent, segons el meu criteri, és fent que la gent deixi, de mica en mica, la lectura. La lectura d'un llibre és la eina perfecta per desenvolupar el nostre cervell, la manera genial per començar a ser capaços de saber si volem o no creure'ns el que ens diuen, entendre i preguntar-se el perquè de les coses. El llibre, a part d'això ens ensenya història, i sóc de la opinió que això significa que ens ensenya els errors dels humans que s'han anat cometent al llarg de la història. Crec que al moment que es comencen a destruir els llibres és el moment en què els humans deixen de pensar. Un llibre no és només útil quan es llegeix, també ho és quan és recordat, però si es comencen a cremar llibres i a prohibir la lectura d'aquests, trobo que és prou difícil

En resum, crec que aquesta societat que ens presenta aquest llibre, Fahrenheit 451, no s'allunya tant de la realitat, on cada cop hi ha menys cultura a la cultura, la gent es passa més hores a la televisió, on a la publicitat, les sèries i pel·lícules està ple de missatges subliminals on ens intenten implantar alguna idea, on l'agressivitat cada cop està més present en les nostres vides i una societat on cada cop depenem més de la farmacologia.

INTRODUCCIÓ

COS

CONCLUSIÓ

AUTOCORRECCIÓ TEXT ARGUMENTATIU F451

RECORDEM LA DEFINICIÓ I LES CARACTERÍSTIQUES

Activitats: Busca i marca en el text que has escrit els elements i les característiques del text argumentatiu. Utilitza colors diferents i escriu una llegenda codificant-los. Després fes una valoració qualitativa i quantitativa de text argumentatiu que has elaborat.

DEFINICIÓ i CARACTERÍSTIQUES

tipus de text en què l'emissor vol demostrar i argumentar una tesi. És a dir una idea que ell té i vol defensar o demostrar aportant idees, fets o exemples que ho demostrin. Són textos argumentatius les opinions, les crítiques artístiques les defenses o acusacions sobre un tema.

- Predomina la primera persona gramatical. És l'emissor qui parla. 1/1
 - Sí.
 - Ús dels verbs tipus: dir, creure, pensar, opinar... 0,8/1
 - Sí. Però no tants.
 - Ús de conjuncions consecutives (doncs, per tant, en conseqüència, Així, ...) adversatives (però, sinó, tanmateix...) continuatives (i encara, a més, d'altra banda, fins i tot...) 0,7/1
 - Pocs, però sí.
 - Han d'estar ben estructurats, en funció de les idees que exposen, en paràgrafs que condueixin al lector a la conclusió final. 1/1
 - Sí que hi és.
 - Ús de connectors
- CONNECTORS PER INICIAR
- Parlarem de
 - Per començar
 - En primer lloc
- CONNECTORS PER CONTINUAR
- En segon lloc
 - És més
 - A més a més
 - El següent
 - Insisteixo en
 - Com ja he dit
- CONNECTORS PER CONCLoure
- Finalment
 - Per acabar
 - Resumint
 - Per tant
 - Per la qual cosa
 - En síntesi
 - En poques paraules

quasi no hi ha connectors.

$$\frac{4,8}{6} = 0,8$$

En aquest text hi apareix clarament una tesi. A més a més el text està escrit en primera persona i utilitza verbs de pensament. També hi ha una bona estructura i presentació en cada paràgraf hi ha una idea principal. El que falta en aquest text són connexions i l'ús de

● estructura del text.

Laura Farró, INS La Garriga, 4t ESO

Com ho hem de fer? En quins moments?

- Proporcionant la terminologia i els exponents adequats per verbalitzar la reflexió.
- Incorporant la conversa i el treball col·laboratiu dins les tasques d'escriptura per reflexionar sobre el codi.
- Facilitant guies d'orientació, pautes d'observació.
- Ajudant a sistematitzar els conceptes gramaticals en funció de l'ús.

Treballant exercicis sistemàtics de gramàtica en situacions reals, contextualitzades i significatives.

En petites investigacions sobre el funcionament del codi.

En contextos de conversa quan parlen dels seus escrits.

En moments individuals de reflexió guiada sobre la producció pròpia.

DURANT EL PROCÉS DE COMPOSCIÓ

Integrant la gramàtica
explícita dins
l'enfocament comunicatiu
i el treball per tasques.

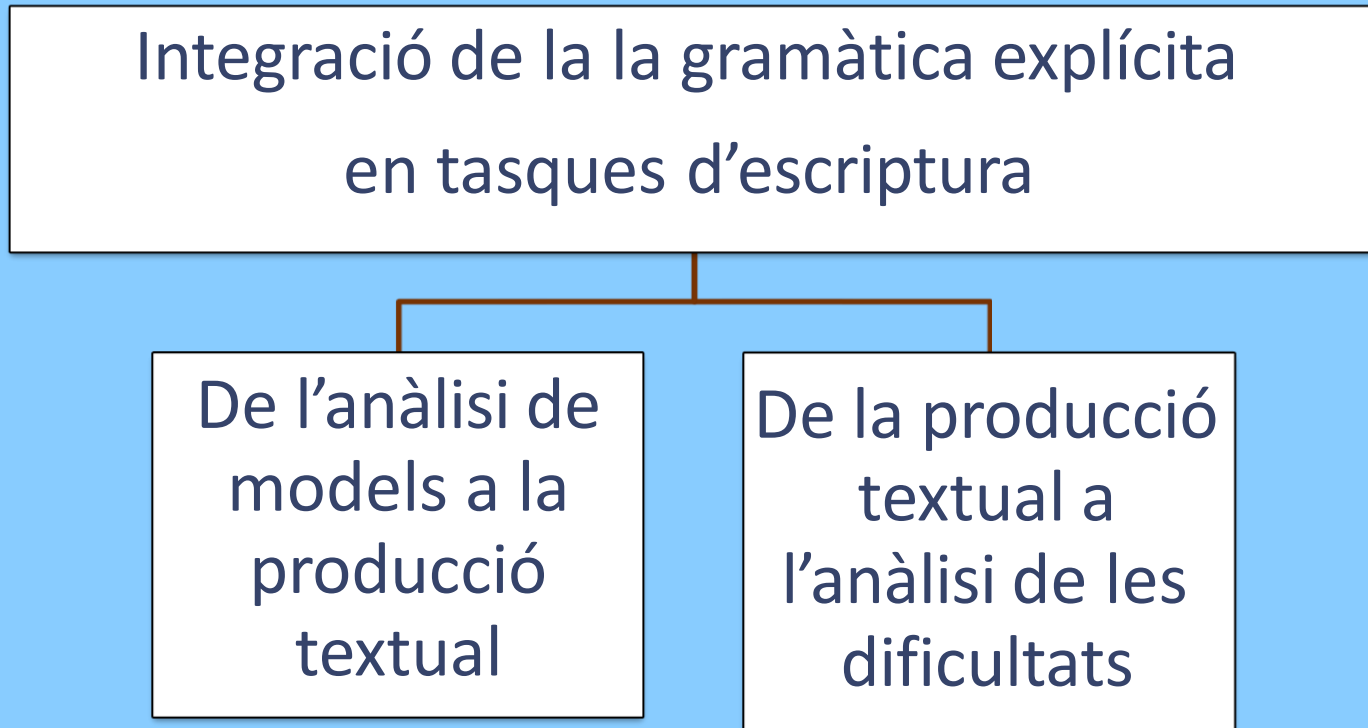
**Com ho podem
fer?**

“Aquesta activitat ha de ser planificada dins de la **seqüència didàctica** de manera que un millor coneixement del funcionament de la llengua pugui revertir en un **major control dels processos** que intervenen en la **comprensió i composició de textos**”.

Felipe Zayas

Seqüència d'activitats d'escriptura

Activitats lligades per un fil que combina la reflexió, l'aprenentatge explícit d'elements gramaticals i l'escriptura

De l'anàlisi de models a la producció textual

Introducció de diferents textos
“autèntics”

Interpretació i anàlisi dels textos
per part dels alumnes:

- Interpretar els textos globalment
- Descobrir quins recursos verbals serveixen per construir cada discurs

Producció d'un text oral o escrit
en un nou context comunicatiu
diferent del dels textos de partida

Lectura i processament del text:
Què diu?

Hipòtesis, activació de coneixements previs, preguntes inferencials, reconeixement de marques cohesives...

Treball de gramàtica: **Com ho diu?**

Construcció conjunta (entre aprenents i docent) de l'explicació a partir dels resultats de l'anàlisi que s'ha fet

Espectura: **Escrits propis**

Aplicació dels recursos verbals treballats

Proposta
O. Esteve

Anàlisi del model → producció del text

2. A continuació tens dos textos que parlen de la pel·lícula titulada *Jackie Brown*.
- Compara els dos textos i assenyala quines informacions apareixen en tots dos i quines només apareixen en un.
 - Explica per què creus que es donen les coincidències i les diferències que has assenyalat, tenint en compte que és possible fer interpretacions diferents d'un mateix text.

EN PANTALLA

XAVIER ROCA
I BERNAT SALVÀ

Jackie Brown

Director: Quentin Tarantino. **Amb** Pam Grier, Samuel L. Jackson, Bridget Fonda, Robert De Niro. **Thriller.** EUA, 1997.

L'escriptor Elmore Leonard ha estat una de les principals influències literàries del director de *Pulp fiction* que en aquest cas ha optat per adaptar directament una de les seves novel·les, *Rum punch*. Diversos personatges –una hostessa, un traficant, un atracador, un policia, una prostituta i un pagador de fiances– es mouen a ritme de *funky* al voltant d'una quantitat de diners, en un complex embolic que Tarantino descrua amb un ritme més pausat de l'habitual, una presència més gran dels sentiments i una notable moderació de la violència explícita.

Actu *Dumenge* (27 febrer 1998)

LES NOVETATS

<p>Jackie Brown DIRECTOR: QUENTIN TARANTINO. INTERPRETS: PAM GRIER, SAMUEL L. JACKSON, BRIDGET FONDA, ROBERT DE NIRO. EUA, 1997.</p>	<p>Una hostessa incrementa el seu sou precari fent cotribució de divises per a un traficant, fins que un agent de duanes i un policia l'ensampnen a l'aeroport. Thriller. ALCÁZAR, CLUB PEDRO IV, GLÒRIES, ICARIA (V.O.S.), LAUREN GRÀCIA, PARIS I VERIN PARK (V.O.S.).</p> <p><i>Actu</i> (27 febrer 1998)</p>
---	--

3. Organitzeu-vos per parelles i trieu una pel·lícula que us haja colpit especialment.
- Redacteu-ne, individualment, l'argument.
 - Poseu en comú les redaccions de cadascú i assenyalau les informacions coincidents, d'una banda, i les no coincidents, de l'altra.

M.CONCA et al., *Text i gramàtica*.

De la producció d'un text a l'anàlisi

Producció d'un text

Espectura: Escrits **propis**

Detecció de les dificultats durant
la revisió del text

Treball de gramàtica: **Com ho hem
dit?**
Quines dificultats ens han sorgit?
Què cal treballar per resoldre-les?

Reflexió gramatical encaminada a resoldre les
dificultats d'espectura

Activitats d'exercitació

Aplicació del que hem après
en l'elaboració d'un text

Reespectura o nova producció

Projecte «El racó d'opinió»: Elaboració, per part dels alumnes, d'un fitxer de valoracions sobre les novel·les que es llegeixen a l'aula; l'objectiu del qual serà orientar la resta de companys en la tria de llibres de lectura.

Tasques:

- Redactar un text argumentatiu de valoració sobre una novel·la.
- Observar i detectar les dificultats d'expressió que presenten els textos argumentatius de valoració sobre les novel·les i reflexionar sobre els valors semàntics i gramaticals dels connectors en aquest tipus de textos.
- Millorar aquesta fitxa de valoració a partir de l'apropiació de l'ús dels connectors.

Metodologia per a la reflexió

- ❑ Diversos exercicis de manipulació d'oracions.
- ❑ Preguntes pensades per desencadenar la reflexió.
- ❑ Posades en comú per contrastar els diferents raonaments.

Experimentar els canvis semàntics que tenen lloc entre oracions en commutar connectors diferents:

Tot i que s'ha fet molt tard marxem.
Marxem **perquè** s'ha fet molt tard.

Ordenar un text fragmentat i incloure-hi els connectors necessaris.

Establir lligams lògics entre dues frases a partir de connectors:

Plou

Fa sol

Reprendre i recapitular

Partir dels textos escrits, explicació del significat del connector d'una frase, proposta de connectors alternatius, reflexionar sobre com influeix l'ús d'un connector en la valoració positiva o negativa d'allò que es valora.

Posada en comú per contrastar el raonament

A1: Significat del connector: matisa.

A2: Valoració de la novel·la: això deu ser::-

A1: Em::-

P: Un moment.

A2: Què seria, positiu o negatiu?

A3: Jo trobo negatiu.

A1: És que diu...

A3: Jo crec que és negatiu.

A1: *Malgrat l'agilitat el contingut és dens.*

A3: *Negatiu.*

P: No, "dens" vol dir que és una cosa que no és àgil, per exemple si és una novel·la vol dir que no és ràpida de llegir.

Dins Seqüències didàctiques per aprendre gramàtica.

Gramàtica i ús: els connectors en els textos argumentatius.

Ribas, Verdager. Pàgines 47-59 Ed. Graó, núm.149

La reflexió lingüística és més semàntica que no pas sintàctica. Hi veuen el valor de nexa i el significat que aporta al text.

El racó de l'opinió

Tasques finals amb funció de compilació:

- Creació d'un informe en la qual els alumnes han de recollir els continguts teòrics de la SD (text argumentatiu, aspectes semàntics i gramaticals dels connectors).
- Redacció d'un text argumentatiu en grup valorant una pel·lícula, un joc d'ordinador, un CD de música o les festes del centre.

SD

Seqüència d'activitats d'escriptura i gramàtica
Els connectors: valors semàntics i gramaticals

Integració SD i investigació gramatical

Tasca d'escriptura competencial que inclou un treball d'investigació sobre un aspecte de la gramàtica

Competència en l'ús d'una llengua

**Com ho podem
fer?**

**Desenvolupant una
gramàtica més
pedagògica**

Una gramàtica pedagògica ha de ser una gramàtica per ser usada i ha de respondre la pregunta:

“¿Què ha de saber un ciutadà adult sobre la seva llengua per poder-la utilitzar amb èxit?”

Castellà (1994)

Cap a una gramàtica pedagògica

...que esdevingui un instrument perquè l'alumne sàpiga tot el que es pot fer amb el llenguatge.

...que parteixi del que ja sap l'alumne i a partir d'aquí construeixi significats gramaticals nous.

...que presenti a l'alumne, de manera clara, transparent i entenedora, els elements complexos del codi.

...que li proporcioni eines per construir pràctiques discursives adequades a les diferents situacions comunicatives.

Cap a una gramàtica més pedagògica

Incorporació de la metareflexió:
individual, entre iguals, amb el docent

Aprentatge de les peculiaritats
gramaticals de cada gènere textual

Incorporació dels aprenentatges
gramaticals en la construcció de les
tasques d'escriptura

Combinació de fases reflexives i fases
comunicatives

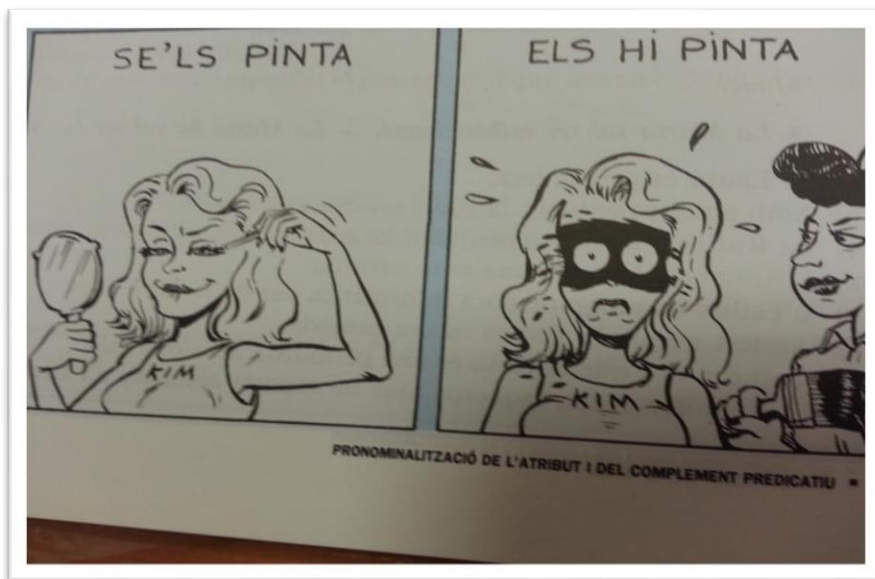
El coneixement de les normes
gramaticals i l'apropiació d'un
metallenguatge bàsic

El treball focalitzat en l'adequació al
context, la coherència informativa i la
cohesió textual

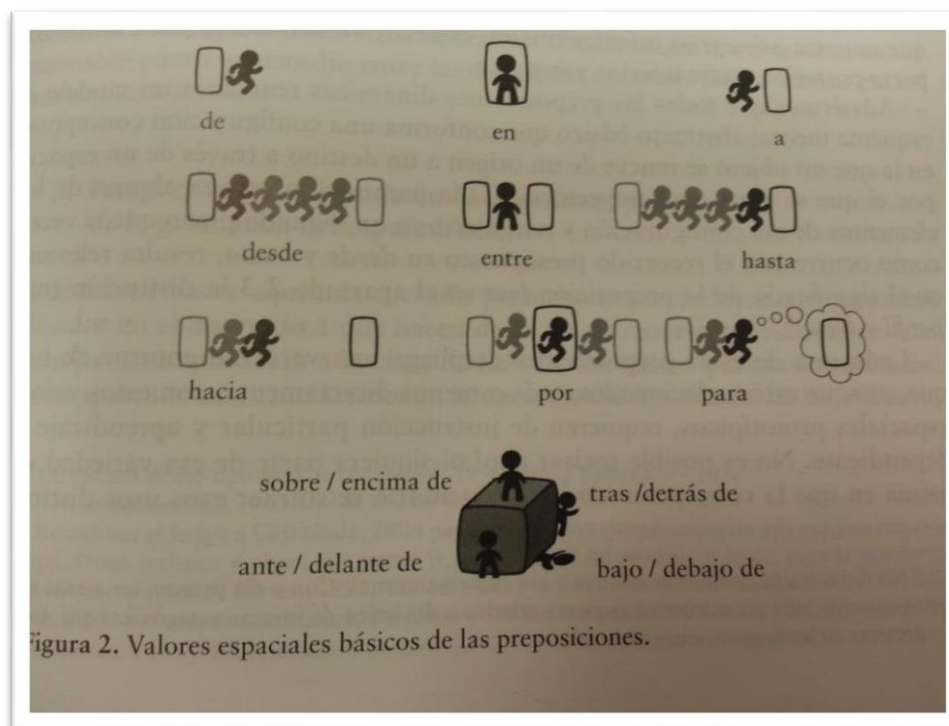
Acompanyament i orientació en la
complexitat: esquemes, imatges,
metàfores visuals

Exercitació contextualitzada en
activitats d'entrenament

Operar amb imatges: metàfores visuals

Acompanyament i orientació en la complexitat: imatges i esquemes d'orientació

A.CASTAÑEDA (coord). (2014). *Enseñanza de gramática avanzada de ELE. Criterios y recursos*. Pàgs. 114-115.

Exercitació contextualitzada en activitats d'entrenament

7 [B] En Joan va a veure el seu psicòleg. Relaciona els problemes que li planteja amb els consells del psicòleg i completa les frases amb un verb del requadre.

evitar fer dir pagar continuar anar prendre parlar

En Joan...

0. *comunica al seu psicòleg que té por de les aranyes.*
1. li confessa que està enamorat del seu cap.
2. li assegura que es troba pitjor.
3. li diu que no pot pagar les visites.
4. afirma que no és gaire sociable amb els amics.
5. li explica que li costa adormir-se.
6. li comenta que té por dels espais amb molta gent.
7. li confessa que a vegades li diu mentides.

El seu psicòleg...

- a. li diu que eviti els llocs amb aranyes.
- b. li diu que _____ amb el tractament tres setmanes més.
- c. li diu que es _____ una infusió per relaxar-se abans d'anar a dormir.
- d. li demana que li _____ sempre la veritat.
- e. li diu que _____ amb el seu cap sobre els seus sentiments.
- f. li diu que les _____ a terminis.
- g. li demana que _____ l'esforç de sortir més amb els amics.
- h. li recomana que _____ a llocs oberts amb poca gent.

Exercitació contextualitzada en activitats d'entrenament

8 Lidia recuerda el momento en que conoció a los dos grandes amores de su vida. Completa sus recuerdos con el verbo adecuado en Imperfecto.

B1

Yo ➔ *estaba* sentada en un banco del parque. (1) las cinco de la tarde. (2) primavera. (3) un sol espléndido. En el parque (4) un olor maravilloso a hierba fresca y a flores. En los árboles, los pajaritos (5) La gente (6), los niños (7) de un lado a otro, jugando. Ella (8) leyendo un libro en un banco enfrente de mí, y de vez en cuando me (9) Entonces llegó un hombre con un bebé y le dio un beso en la mejilla.

Ser	Estar
Ser	Mirar
Haber	Correr
Hacer	Cantar
Estar ✓	Pasear

Conocer	Poder
Bailar	Gustar
Parecer	Querer
Ser	Estar
Mirar	Ser

Aquella noche yo estaba con unos amigos en una discoteca. Ella (10) amiga del amigo de una amiga, y yo no la (11), pero me (12) una chica muy atractiva. Mientras yo (13), ella me (14), y yo no (15) dejar de mirarla a ella tampoco. (16) ya muy tarde, y yo (17) cansada y (18)irme a casa, pero me (19) aquel juego de miradas. De pronto, ella sacó unas gafas de miope de su bolso, se las puso y se fue corriendo.

Exercitació contextualitzada en activitats d'entrenament

B Poco/un poco de + sustantivos no contables: Hay un poco de comida pero hay poca bebida.

- Con sustantivos no contables, **poco** y **un poco de** expresan pequeña cantidad, pero con **poco** damos importancia a lo que **no** hay, y con **un poco de** damos importancia a lo que **sí** hay. Es decir, con **poco** expresamos una visión negativa de la cantidad, mientras que con **un poco de** expresamos una visión positiva:

- Poco/a/os/as** concuerdan con el sustantivo. **Un poco de** no concuerda:

- **Queda poca leche.**
- **Dame un poco de leche.** [~~Dame una poca de leche~~]

- 3** Para los Jiménez es muy difícil hacer la lista de la compra. El marido, Bonifacio, siempre ve lo que hay, mientras que la mujer, Dolores, siempre ve lo que no hay. Completa lo que falta.

A2

Hay un poco de tortilla de patatas en la nevera.

→ Bonifacio.....

Nos queda un poco de leche.

1.

Hay poco vinagre.

2.

Hay muy poco tomate frito.

3.

Queda un poco de jamón serrano.

4.

Hay un poco de fruta.

5.

Tenemos poco atún.

6.

Hay poca sal.

7.

A photograph of a male teacher in a light blue shirt leaning over a female student in a grey sweater. They are both looking at a tablet computer held by the teacher. The student is holding a blue pen. In the background, another student is blurred, sitting at a desk. The scene is brightly lit, suggesting a classroom or study area.

Quina selecció de continguts cal fer?

Com els organitzem?

<http://www.boldsky.com/relationship/beyond-love/2012/teacher-student-romance-030821.html>

Introduir la reflexió i el treball gramatical en tots els àmbits del text

1

Adequació a la situació comunicativa

2

Mecanismes de coherència i cohesió textuals

3

Correcció en la construcció de paraules i oracions

Introduir la reflexió i el treball gramatical en tots els àmbits del text

1

Adequació a la situació comunicativa

2

Mecanismes de **coherència i cohesió** textuals

3

Correcció en la construcció de paraules i oracions

Àmbits de reflexió gramatical entorn del text

Elements gramaticals d'adequació al context

- Presència/ocultació de l'emissor
- Temps i espai de l'enunciació
- Modalitat oracional i expressió de l'emotivitat
- Màximes de cortesia
- Implícits i sobreentesos
- Registre i nivell de formalitat
- ...

Elements gramaticals de coherència i cohesió del text

- Connectors
- Procediments de repetició (anafòrics)
- Mecanismes de referència (pronominalització, el·lipsi, possessius, etc.)
- Procediments lèxics de referència
- Sinonímia, hiponímia, etc.
- ...

Elements de correcció gramatical

- Delimitació d'oracions per paràgrafs
- Ampliació/reducció de grups sintàctics
- Subordinació
- Puntuació
- Classes de paraules
- Formació de paraules
- ...

3. Llegeix el text següent:

- a.** Descriu els elements del context extralingüístic; fixa't sobretot en la intenció comunicativa de l'emissor, és a dir, en allò que es proposa aconseguir amb la realització d'aquest text.
- b.** Redacta un text de gènere diferent, per exemple, una carta, mantenint la mateixa intenció comunicativa; abans, descriu-ne els interlocutors.

Campanya de promoció de la Revista SAÓ

El millor regal per al millor amic

- Per cada subscripció feta, et regalem un llibre del nostre fons editorial.
- Preu especial de subscripció per a enguany amb el 30 % de descompte.
- Des de fa vint anys, presents entre els lectors més sensibles i preocupats per la realitat social del país.
- Els actuals temps de restriccions són, per a nosaltres, moments de SAÓ.

SAÓ (febrer, 1997)

Procediments gramaticals i lèxics de coherència i cohesió

1. El text següent és una notícia.

- Llegeix només el titular i l'entrada, i aventura algunes hipòtesis sobre el contingut de la notícia. Per exemple, què feia allà aquesta xicota, per què es va perdre, què volia dir amb allò d'«amb por no es va enlloc».
- Llegeix la notícia i comprova si s'han confirmat o no les hipòtesis que has fet.

Trobada en bon estat la noia que es va perdre diumenge a Sierra Nevada

La noia poc després de ser rescatada a Sierra Nevada.

nt això, va confessar que en obar perduda, "però després l'gú em vindria a buscar". nous que dusa a la motxilla. a algú l'anava a buscar però s. Ahir va assegurar que grà- lrene esquiva amb la seva a parar a un camí solitari.

Aquí (1 gener 1998)

5 En Mauri ha visitat Berlín i ho explica al seu bloc. Subratlla el connector adequat.

Avui us vull parlar de l'última ciutat europea que he visitat: Berlín. (0.) *Millor dit / A més a més / A propòsit* també vull compartir amb vosaltres les fotos que hi vaig fer. (1.) *En primer lloc / Com ara / Millor dit*, us diré que Berlín és una ciutat agradable per passejar-hi, amb un sistema de transport públic molt eficient, que funciona durant tot el dia i tota la nit, (2.) *encara més / per acabar / millor dit*, els autobusos i els tramvies funcionen tota la nit, però el metro no.

Si visiteu els llocs més turístics (3.) *com ara / en poques paraules / de fet* el Parlament o la porta de Brandenburg, els trobareu sempre plens de turistes, però sense aglomeracions. (4.) *Per una banda / En relació amb / Precisament* el dia que els vaig visitar jo era festiu i hi havia un munt de gent, però no tenies la sensació que estigués tot ple com un ou. (5.) *Pel que fa a / En segon lloc / És a dir* l'allotjament, a Berlín trobareu tota mena d'albergs, pensions, hotels. Jo vaig estar-me en un hotel molt cèntric. El preu era molt assequible i, (6.) *com ara / a més a més / dit d'una altra manera*, l'esmorzar hi estava inclòs.

(7.) *Millor dit / Per cert / Com per exemple*, no us he comentat res del menjar. És l'única cosa que no em va entusiasmar, però com que Berlín és una ciutat gran, hi podreu trobar de tot si el menjar alemany no us agrada...

(8.) *En realitat / En segon lloc / Per acabar*, Berlín és una ciutat que es pot visitar en una escapada d'un parell de dies o tres. Us ho recomano!

2. La notícia de premsa consta de diversos apartats: el titular, l'entrada i el cos o desenvolupament. Analitza de quina manera s'ha elaborat el titular a partir del desenvolupament de la notícia anterior. Pots seguir el procediment següent:

- Destria, d'una banda, les informacions del desenvolupament que no apareixen en el titular ni en l'entrada.
- Assenyala, d'altra banda, les informacions del desenvolupament que estan implícites en l'entrada o en el titular.

Elements de correcció gramatical

2. El text següent té problemes d'adequació. De fet, hauria de correspondre a les característiques següents: Destinatari: directora de l'Escola Universitària de Magisteri de la Universitat de València. Assumpte: manca de places d'aparcament per als alumnes. Finalitat: solució al problema. Gènere: carta. To: molt formal.

a. Corregeix els errors de normativa.

b. Assenyala-hi tots els errors relacionats amb l'adequació al registre i comenta'ls.

c. Redacta la carta adequadament.

EXEMPLE: b. «Estimada directora» = Il·lra. Sra. directora.

c. «Estimada directora» = equivocació en el tractament que cal donar al receptor.

Estimada directora,

Com alumne del col·legi de magisteri de la Universitat de València, em dirigisc a vostè per fer-li constar que:

– Com les places d'aparcament que hi existeixen en el centre poden ser usades pel professorat del mateix, els alumnes es veuen forçats a aparcar en el carrer. Això suposa:

- Tindre el cotxe cinc hores com a mínim exposat a que roben, trenquen, o facin el que vullguen d'ell.
 - Buscar aparcament, de vegades a més de cinc-cens metres de l'escola.
 - i altres inconvenients que serien massa llargs d'enumerar.
- Veient aquests arguments i volent donar-li una solució, la proposta que li vull fer es que:
- faça una reunió amb representants de l'alumnat i dels professors, per tractar aquest problema.

Sense més que dir i amb ganes de que faça vostè reunió em despedisc:
Atentament,

Les activitats que faig fer als alumnes tenen en compte els processos cognitius implicats en la reflexió metalingüística?

Les que porten l'alumne a:

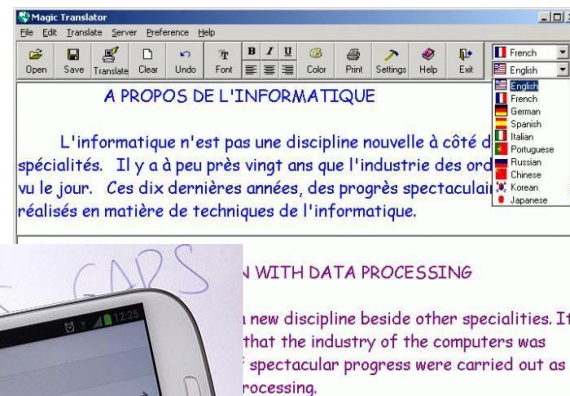
- Observar
- Reconèixer
- Identificar
- Contrastar
- Classificar
- Generalitzar
- Analitzar
- Manipular
- Substituir
- Interpretar
- Compondre
- Reompondre
- Reformular
- Diagnosticar errors
- Produir enunciats
- ...

Hem de verificar que en les activitats de gramàtica que proposem als alumnes s'activen processos cognitius necessaris per a la reflexió metalingüística.

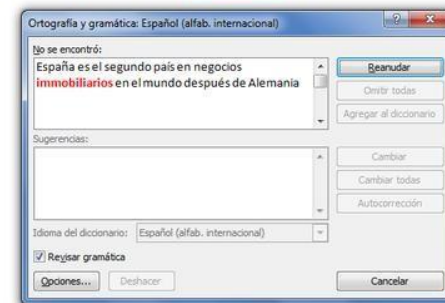
Quins recursos em poden
ajudar a treballar la
gramàtica?

Recursos per a la reflexió metalingüística i l'aprenentatge de la llengua

España es el segundo país en negocios inmobiliarios en el mundo después de Alemania

Traductors

Enfocament contrastiu de llengües

The screenshot shows the Google Translate web interface. At the top left is the Google logo. Below it, the word "Traductor" is displayed in red. The interface is divided into two main sections for source and target text. The source text (left) is in English and reads "Tiene que cerrar" and "Se tiene que romper". The target text (right) is in Catalan and reads "Ha de tancar" and "S'ha de trencar". The source language is set to "anglès" and the target language is set to "català". A blue "Tradueix" button is visible on the right. At the bottom of the source text box, there are icons for voice input, speaker output, and keyboard input. At the bottom of the target text box, there are icons for star, copy, speaker output, and share.

Google

Traductor

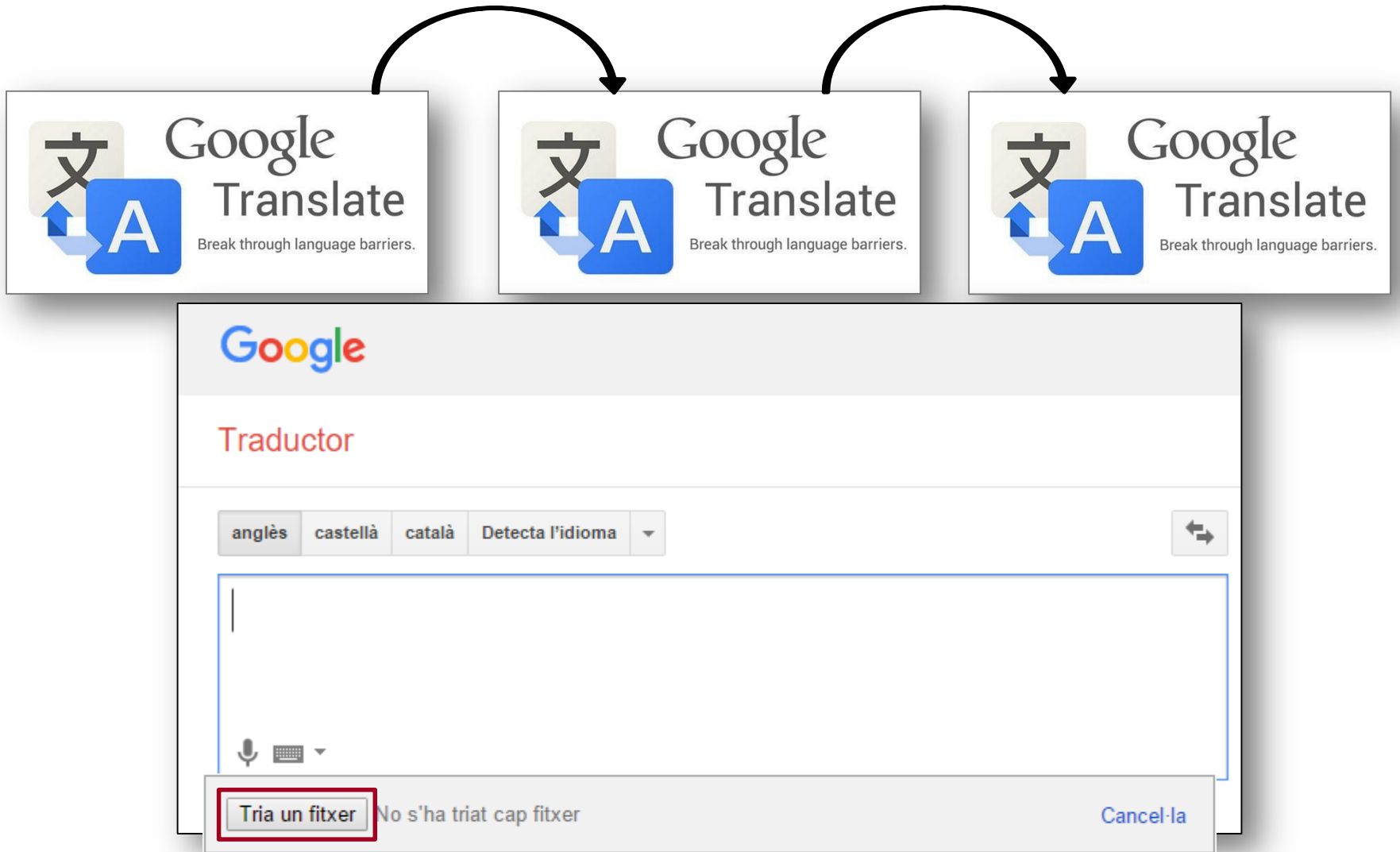
anglès català castellà Detecta l'idioma ▾

↔ català anglès alemany ▾ Tradueix

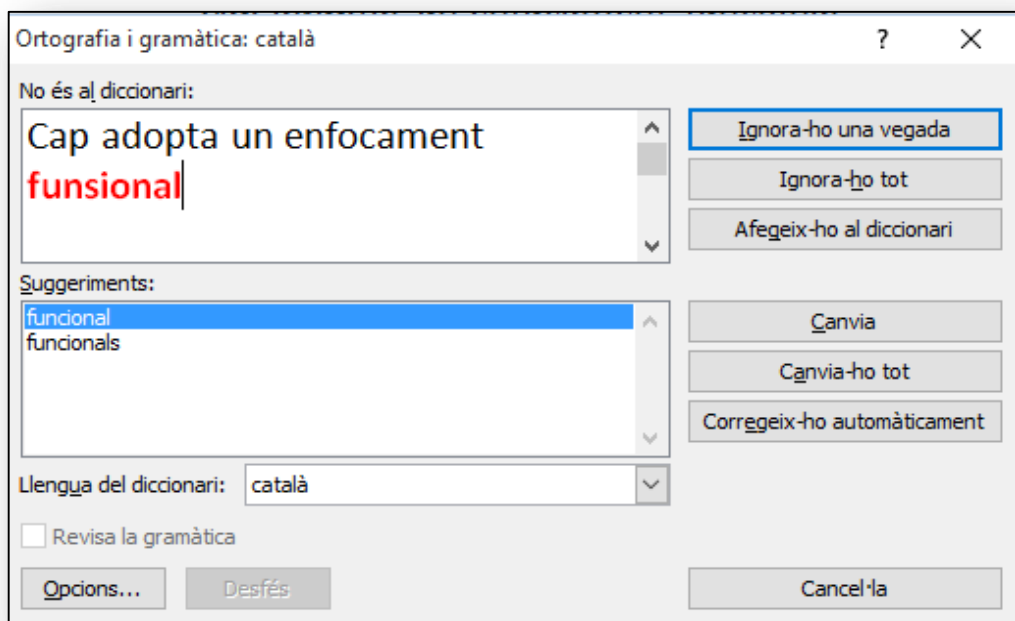
Tiene que cerrar
Se tiene que romper

Ha de tancar
S'ha de trencar

Traducció múltiple

Els correctors

Què corregeix
el
"corrector"?

AAVV

Qui corregeix el corrector?

Els correctors ortogràfics ofereixen solucions parcials a la revisió ortogràfica i no sempre són les adients per a l'alumnat més jove. A partir d'una petita recerca sobre les característiques de la correcció, presentem algunes conclusions sobre el funcionament de l'eina i aportem algun suggeriment que permeti aprofitar els recursos que els processadors de textos i els correctors i autocorrectors ens ofereixen, sobretot quan les han de fer servir alumnes de primària o de secundària.

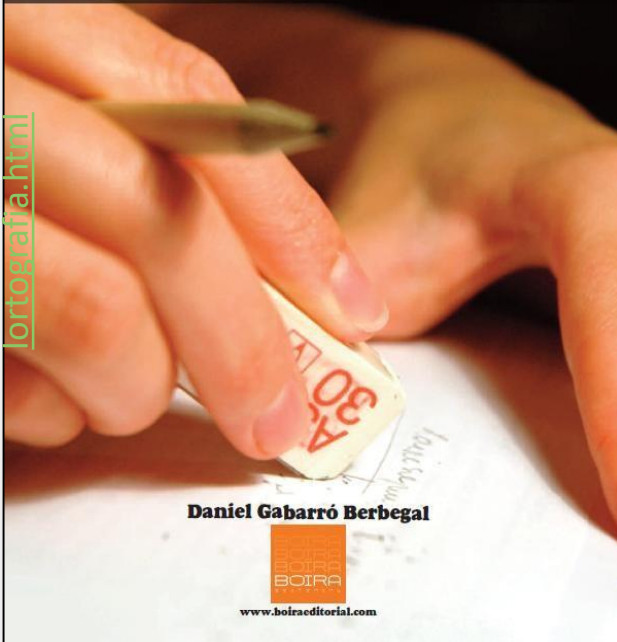
Ortografia que la seva etimologia grega voldria dir 'recta, o bella escriptura', avui en dia reduïm el seu significat a la tria encertada dels signes gràfics que componen el codi de la llengua escrita a l'hora de confegir les paraules d'un text i tendim a analitzar a part els altres components de l'escriptura; el grafisme, la disposició de l'escrit damunt del paper o l'estructuració formal del mateix text.

Gabarró

Nova ortografia sense esforç per a docents

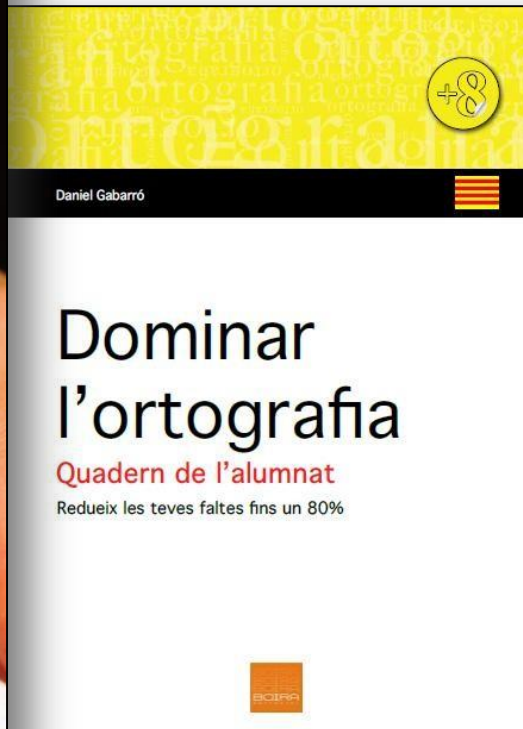
Com es poden reduir les faltes de l'alumnat fins a un 80 % amb PNL

Daniel Gabarró Berbegal

www.boiraeditorial.com

Daniel Gabarró

Dominar l'ortografia

Quadern de l'alumnat

Redueix les teves faltes fins un 80%

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Orientacions pràctiques per a la millora de l'ortografia

A FAVOR DE L'ÈXIT ESCOLAR

Competències bàsiques
Àmbit lingüístic
Dimensió comunicativa i literària

Llengua catalana i llengua castellana
Educació secundària obligatòria

El text com a edifici

L'arquitecte

El permís d'obres

L'aparellador

El paleta

La cèdula
d'habitabilitat

Els maons i el
ciment

El procés de
composició

L'adequació

La coherència

La cohesió

La correcció

La gramàtica

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua.
2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?
3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi.
4. Quines metodologies. Com i què ensenyem?
- 5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques**
6. Per acabar...

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

Què en diu, el currículum, de les matèries no lingüístiques?

Competència 10. Expressar idees matemàtiques amb claredat i precisió i comprendre les dels altres

L'alumnat ha de ser capaç d'expressar i comprendre idees matemàtiques tant oralment com **per escrit**. Expressar idees matemàtiques comporta la capacitat de descriure (el què), d'explicar (el perquè), de justificar (el perquè del perquè), d'interpretar (jo crec que...), d'argumentar (és així perquè...). **Aquesta expressió cal que sigui clara, és a dir, que s'entengui i sigui precisa, que s'utilitzi un llenguatge adequat amb els termes pertinents.**

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

Què en diu, el currículum, de les matèries no lingüístiques?

ÀMBIT
CIENTIFICO
TECNOLÒGIC

The diagram consists of a blue square on the left containing the text 'ÀMBIT CIENTIFICO TECNOLÒGIC'. A blue arrow points from this square to the right, where a white box with a black border contains the text for 'Competència 2. Nivells de gradació'. The text in the white box is organized into three levels: 'Nivell 1', 'Nivell 2', and 'Nivell 3', each with a corresponding numbered description of the competence level.

Competència 2. Nivells de gradació

Nivell 1

1.1. Relacionar un fenomen natural amb el model d'explicació que li correspon, identificar-ne els elements bàsics i **comunicar-ho amb llenguatge planer.**

Nivell 2

1.2. Identificar les relacions entre els conceptes i les variables rellevants del model d'explicació que corresponen al fenomen que s'estudia, i **comunicar-ho amb la terminologia científica pertinent.**

Nivell 3

2.3. Predir els canvis que es produeixen quan es modifiquen les condicions que afecten el fenomen caracteritzat, i **comunicar-ho mitjançant terminologia i llenguatge simbòlic propis de la ciència.**

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

Què en diu, el currículum, de les matèries no lingüístiques?

CONTINGUT CLAU 1

CC1. **Textos de les ciències socials:** descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi.

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

A les classes de llengua(es)

- Proporcionar la terminologia i els exponents necessaris per a la reflexió metalingüística.
- Fer reflexió metalingüística.
- Conduir petits projectes de recerca gramatical associats a l'ús.
- Millorar i enriquir produccions pròpies.

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

A les altres matèries

- Aturar-se a reflexionar a partir de l'error.
- Preveure i ensenyar els aspectes gramaticals que seran necessaris per construir un discurs determinat.
- Millorar i enriquir les produccions pròpies.

Qui s'ha d'encarregar de la reflexió gramatical?

A les altres matèries

- Aturar-se a reflexionar a partir de l'error.
- Preveure i ensenyar els aspectes gramaticals que seran necessaris per construir un discurs determinat.
- **Millorar i enriquir les produccions pròpies.**

Així, la meva matèria...

...què hi guanya?

Si aconseguim que
l'alumne escrigui...

“en un llenguatge adequat amb
els termes pertinents”,

“amb la terminologia i el
llenguatge simbòlic propis de la
ciència”

...les produccions de
l'alumne:

- ✓ Expressaran millor el contingut
- ✓ Tindran més rigor científic
- ✓ S'aproximaran al patró lingüístic de la nostra matèria

**MILLORAREM ELS TEXTOS QUE HO NECESSITEN
I TAMBÉ ELS TEXTOS QUE JA SÓN BONS.**

En quin moment ho podem fer?

✓
✓
✓
REFLEXIÓ METALINGÜÍSTICA
✓
✓

A manera de conclusió...

Com podem canviar la percepció de la gramàtica que tenen els nostres alumnes?

Com ho podem fer?

Vetllant per un canvi en les creences dels aprenents

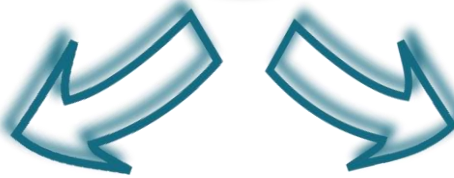

Fomentant el diàleg constructiu,
la reflexió i el paper actiu de
l'aprenent.

Integrant la gramàtica explícita
dins l'enfocament comunicatiu i
el treball per tasques.

**Com ho podem
fer?**

Vetllant per un canvi en les
creences dels aprenents.

Desenvolupant una gramàtica
més pedagògica.

Cap a un canvi de percepció de l'alumnat

Quina percepció?

M'estimula a conèixer en profunditat els mecanismes, el codi, per fer-me'n expert.

On?

Especialment a les matèries lingüístiques i en tasques comunicatives que integren l'aprenentatge progressiu dels aspectes complexos del codi.

Quina funcionalitat?

M'ajuda a poder expressar exactament allò que necessito en una situació determinada personal, acadèmica i professional.

Quins continguts?

Aprenc els aspectes del codi especialment complexos que m'ajuden a expressar missatges adequats, creatius i sofisticats.

Continguts de la sessió

1. Escriptura i domini de la llengua.
2. Quin ensenyament de la gramàtica pot afavorir la millora de la composició escrita?
3. La reflexió sobre la llengua i el coneixement explícit del codi.
4. Quines metodologies. Com i què ensenyem?
5. La reflexió entorn del text escrit en les matèries no lingüístiques.

6. Per acabar...

A més
coneixement
gramatical, més
sofisticat i ric és
l'ús de la llengua.

En la gramàtica
l'alumne té a
l'abast una caixa
d'eines que l'ajuda
a crear textos
afinats i rics.

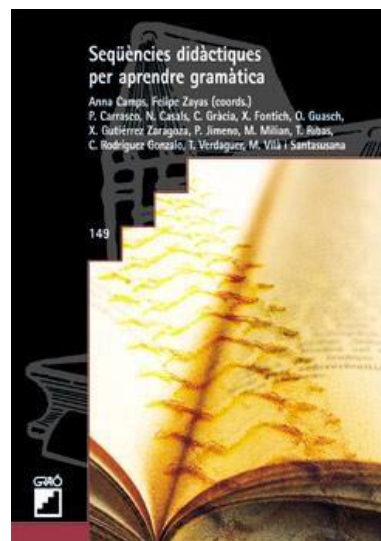
Un ús eficient de
la gramàtica
millora les
produccions
escrites.

Hem d'entendre la
gramàtica com les
petjades
comunicatives que
deixem impreses
quan escrivim
un text.

Sense consciència no
hi ha aprenentatge:
hem de desenvolupar
en l'alumne la
competència
metalingüística.

Revisar és
comprovar que el
text diu
exactament allò
que vull i necessito
expressar.

Lectures recomanades

Conferència 4
ESCRITURA I REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA
Un camí de doble sentit

Educació secundària obligatòria

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**